پاسخ مرحوم حکیم: حصر اضافی عدم نیت رمضان، دال بر بطلان نیست

اما جواب ایشان؛

> **وأما الثاني : فلان الظاهر من الحصر في بعض النصوص كونه ظاهراً إضافياً بلحاظ نيته من رمضان، فلا يمنع من العمل على الواقع ، فالمرجع في الفرض لا بد أن يكون القواعد الأولية، المقتضية للصحة، وتشير إليها بعض النصوص ، كحسن بشير النبال عن أبي عبد الله (ع) : «سألته عن صوم يوم الشك. فقال (ع): صمه فإن يك من شعبان كان تطوعاً ، وإن يك من شهر رمضان فيوم وفقت له». وفي حسن الكاهلي : «قال سألت أبا عبد الله (ع) عن اليوم الذي يشك فيه من شعبان. قال (ع): لأن أصوم يوماً من شعبان أحب إلي من أن أفطر يوماً من شهر رمضان»[1]**

«و أما الثاني: فلان الظاهر من الحصر في بعض النصوص كونه ظاهراً إضافياً بلحاظ نيته من رمضان»؛ خیلی مطلب دقیق و ظریف و خوبی است. می‌گویند قبول داریم که در روایات هست که شما متعینا روزه یوم الشک را از ماه مبارک نیت کنید، اما آن ناظر به فضای نیت عرف است که می‌خواهند صاف نیت بکنند. عرفی که می‌خواهد نیت بکند می‌گوید فردا چه روزه‌ای می‌گیری؟ ذهن عرف ضعیف است. ذهن او متوجه بر یک موضوع است. به‌خاطر ضعف آن‌ها است. در چنین فضایی شارع آمده چه کار کرده؟ گفته تنها نیت شعبان بکن. یعنی نیت ماه مبارک نکن. این حصری که می‌گوید تنها نیت شعبان بکن، بالاضافه به فضایی است که می‌خواهد نیت بکند. وقتی می‌خواهد نیت معین بکند به او گفته‌اند حق ندارید نیت رمضان بکنید. فقط شعبان را نیت کن. یعنی نیت ماه مبارک نکن. حصر اضافی به چه صورت است؟ در این خانه فقط شاعر هست. حصر اضافی یعنی بالاضافه به انسان‌ها نه نسبت به فرش و ... . یعنی تنها در محدوده انسان‌ها، فقط شاعر در خانه هست. نه این‌که یعنی آب در خانه نیست و فرش در خانه نیست. ای حتی نسبت به انسان‌ها هم همینطور است. حصر اضافی بحث‌های خیلی خوبی دارد. لطیف و دقیق. اصلاً حصر حقیقی ممکن هست ای نه، بحث‌هایش جای خودش است. خیلی خوب جواب می‌دهند، واقعاً جواب‌های درستی است. می‌فرمایند این‌که نصوص گفته‌اند باید نیت شعبان کنید، یعنی نباید نیت ماه مبارک بکنید.

«فلا يمنع من العمل على الواقع»؛ وقتی حصر اضافی شد، حصر می‌گوید نیت ماه مبارک نکن. خیلی خب، من نیت ماه مبارک نمی‌کنم اما می‌خواهم طبق واقع عمل بکنم. یعنی ذهن عرفی که بلد است، تردید بیندازد. نه مثل صبیان و نساء و مستضعفین نوعی. می‌خواهد بگوید ان کان و ان کان.

---

[1] همان

بازبینی #1
ایجاد شده 24 مه 2026 10:40:26 توسط ... .
به روزرسانی شده 24 مه 2026 10:42:35 توسط ... .